

Visą likusį gyvenimą Šarlotė Klyv kaltins save dėl sūnaus mirties, mat pati nusprendė kelti Motinos dienos šventę šeštą valandą vakaro, o ne vidudienį, po mišių, kaip Klyviai buvo pratę. Senosios Klyvių tetos didžiai suirzo dėl naujojo plano ir, nors jos iš esmės įtariai žiūrėdavo į bet kokias naujoves, Šarlotei vėliau dingojosi, kad vertėjo atkreipti dėmesį į tuos tylus pamurmėjimus, kad tai buvo tarytum pranašiškas artėjančios nelaimės ženklas, perspėjimas – nors žvelgiant atgal ir miglotas, bet vis tiek aiškesnių šiame gyvenime nė negali tikėtis.

Ir nors Klyviai mėgdavo tarpusavy aptarinėti net smulkiausias nutikimus iš šeimos istorijos – žodis žodin, su meninėmis priemonėmis ir retoriniais sušukimais atpasakoti išstisus epizodus iš mirties patalo arba sužadėtuvių, įvykusių prieš šimtą metų, – apie tos Motinos dienos įvykius niekad nebuvo kalbama. Nebuvo kalbama net ir intymiai, aplinkybėms sukritus dviese leistis ilgon kelionėn mašina ar vidury nakties virtuvėje, užklupus nemigai; tai buvo neįprasta, nes tik per šitokių šeimos diskusijų prizmę Klyviai suvokė pasaulį.

Be paliovos aptarinėdavo net pačias žiauriausias, visai atsitiktines tragedijas – kaip gaisre dar kūdikis sudegė Šarlotės pusbrolis, kaip medžiodamas žuvo Šarlotės dėdė, jai dar tebelankant pagrindinę – melodingas senelės balsas ir griežtas mamos harmoningai susiliedavo su senelio baritonu, tetų vapalionėm ir visokiausiais bebaimių solistų improvizuotais pagražinimais,

kuriuos tuoj pat pasigavęs išplėtodavo choras, kol galop bendromis jėgomis užtraukdavo darnią dainą, paskui išmokdavo atmintinai ir giedodavo visi kartu be paliovos, idant melodija išestų prisiminimus ir užimtų tiesos vietą: įpykęs gaisrininkas, nepajėgiąs atgaivinti menkučio kūnelio, staiga, žiūrėk, jau apsipylęs ašaromis; prislėgtas medžioklinis šuva, kelias savaites nesumojęs, kur dingo šeimininkas, tuojau tampa šeimos legendose apdainuota, sielvarto palaužta Kvine, kuri po visą namą be atilsio ieškojo numylėtinio ir kaukdavo pernakt būdoje, o išvydusi kieme vaiduoklį – kurį tik ji viena regėjo – pasiusdavo džiugiai loti. Reikiamu pasakojimo momentu Šarlotės teta Tete prodainiu įsiterpdavo:

– Šunys regi kur kas daugiau negu mes. – Ji, linkusi į misti-
cizmą, ir išgalvojo tą vaiduoklių istoriją.

Betgi Robinas – mielas mažylis Robis. Praėjus daugiau nei dešimtmečiui, jo mirtis tebėra agonija, nieko čia neužglaistysi, Klyviai neišmanė tokių meninių priemonių, kuriomis išeitų pagražinti ar praskaidrinti tokią tragediją. Ir – kadangi dėl šios tyčinės amnezijos Robino mirtis nebuvo išversta į saldų šeimos dialektą, paprastai net ir karčiausias paslaptis paversdavusį patogesnėm, geriau suprantamom, – tos dienos prisiminimai išliko chaotiški, fragmentiški, tik tviskančios šukės košmaro, užvirusio audringame pavasario gaise, visterijų dvelksme, girgždant skalbinių virvei.

Kartais tie ryškūs prisiminimų blyksniai panėšėjo į klaikaus sapno nuotrupas, tarytum iš tiesų nieko nė nebūtų įvykę. Kita vertus, tai bene vienintelis tikras dalykas, nutikęs Šarlotės gyvenime.

Šarlotė visą šią makalynę mėgino sudėti į nekintantį nuo pat vaikystės ritualo naratyvą: šeimos susibūrimo struktūrą. Bet ir tai mažai gelbėjo. Tais metais visi papročiai buvo sulaužyti, taisyklių nieks nebepaisė. Žiūrint atgalios, visa tai bylojo apie artėjančią katastrofą. Vakarienė vyko ne senelio namuose kaip įprastai, o josios. Prie korsažų prisegtos puokštelės – ne rožių, kaip buvo pratę, o cimbidžių žiedų. Patiekė vištienos krocketų – visi juos mėgo, Aida Riu paruošdavo labai skaniai, Klyviai jais vaišindavosi per gimtadienių vakarienes ir Kūčias – bet niekad nebuvo valgę Motinos dienos proga, per Motinos dieną, kiek atmena, patiekdavo tik cukrinių žirnių, kukurūzų pudingo ir kumpio.

Audringas vaiskus pavasario vakaras: murzini debesys kybojo žemai, nutvieksti aukso, pievoje mirgėjo pienės ir česnakų žiedeliai. Oras kvėpėjo gaiviai ir tvankiai – kaip prieš lietų. Name juokas ir šnekos, urgzli senutė, Šarlotės teta Libė staiga graudžiai suspinga:

– Ak, visai ne, Adelaide, gyvenime nieko panašaus nesu iškrėtusi!

Klyviai labai mėgdavo paerzinti tetą Libę. Ji buvo senmergė ir visko bijojo: šunų, audros su perkūnija, vaisinio torto su romu, bičių, juodukų, policijos. Smarkus vėjas supleveno skalbinių virvę, o tuščioje aikštelėje, kitoje gatvės pusėje, prie žemės priplojo aukštų piktžolių kuokštus. Pokštelėjo durys. Robinas išbėgo laukan kvatodamas iš senelės juokelio („Kokios žuvys neplaukia vandenyje? Konservuotos.“), pasišokčiodamas kas antrą laiptelį.

Kam nors būtinai reikėjo likti lauke ir prižiūrėti kūdikį. Harieta, dar nesulaukus nė metų, buvo rubuilė rimta mergaitė vešliais juodais plaukais, niekad neverkdavusi. Ji buvo priešakiniame kieme, nešiojamoje sūpynėlėse, kurios prisuktos sūpuodavosi pirmyn atgal. Jos keturmetė sesuo Alison ant laiptukų patyliukais žaidė su Robino katinu Viniu. Priešingai nei Robinas, kuris tokių metų be perstojo juokingai tauškėdavo kimiu balseliu ir raitydavosi ant grindų nuo savo paties juokelių, Alison buvo drovi ir baikšti, jei kas mėgindavo pamokyti ją abėcėlės, tuojau pat pravirkdavo, tad senelė (kuri visai neturėjo kantrybės su tokiais vaikais) nelabai j ją kreipė dėmesio.

Teta Tetė ankstėliau buvo išėjusi laukan pažaisti su kūdikiu. Pati Šarlotė, bėgiodama pirmyn atgal iš virtuvės į svetainę, porą kartų iškišo galvą pro duris, bet labai atidžiai kūdikio neprižiūrėjo, mat namų tvarkytoja Aida Riu (nutarusi imti ir iš anksto pradėti pirmadienio skalbimąsi) kabino ant virvės skalbinius. Šarlotę visa tai apgaulingai ramino, juk įprastą skalbimosi dieną, pirmadienį, Aida nuolat būdavo netoliese ir viską girdėdavo: ar kieme, ar prie skalbyklės galinėj verandoj, taigi buvo saugių saugiausia lauke palikti net ir mažylę. Bet tądien Aida buvo užsiėmusi, mirtinai užsiėmusi: reikia ir svečius aptarnauti, ir viryklę prižiūrėti, ir kūdikį; nuotaika subjuro, mat sekmadieniais namo ją paleisdavo pirmą valandą, o šiandien ne tik kad jos vyrui Čarliui T. teks pačiam pasiruošti vakarienę, bet ji, Aida Riu, praleis mišias. Išsireikalavo, kad būtų leista į virtuvę atsinešti radiją, kad

bent jau galėtų pasiklausyti gospelo programos iš Klarksdeilio. Ji niūriai sukosi po virtuvę su juoda uniformine suknele ir balta prijuoste, nepadoriai užsigarsinusi gospelą, pilstė ledinę arbatą į aukštas stiklines, o švarūs marškiniai ant virvės plazdėjo, blaškėsi ir gražė rankas, paklaikę dėl atslenkančio lietaus.

Robino senelė kažkuriuo momentu irgi buvo išlindusi į verandą, tiek tai tikrai aišku, nes padarė nuotrauką. Klyvių šeimoje vyrų daug nebuvo ir sunkesni, vyriški darbai, pavyzdžiui, genėti medžius, meistrauti ką namuose, vežioti senolius į parduotuvę ir bažnyčią dažniausiai tekdavo jai. Edita imdavosi šių pareigų džiugiai, su smarkiu pasitikėjimu, kuriuo taip stebėdavosi jos kukliosios seserys. Nė viena nė nemokėjo vairuoti mašinos, o vargšėlė teta Libė taip bijojo visokio plauko prietaisų ir mechaninių aparatų, kad apsiraudodavo vien nuo minties, jog reiktų įjungti dujinį šildytuvą ar pakeisti lempuotę. Nors fotoaparatas jas intrigavo, bet kartu ir baugino, todėl tetulės žavėjosi, kad sesuo taip linksmi ir drąsiai užsiima šiuo vyrišku aparaciuku, užtaisytu ir nutaikytu nelyginant ginklas.

– Pažiūrėkit į Editą, – sakydavo jos, stebėdamos, kaip sesuo žvitriai lyg specialistė vynioja juostelę ar derina fokusą. – Nėra nieko, ko Edita nemokėtų.

Anot šeimos legendų, Edita, tokia gabi įvairiausiose srityse, stokojo bendravimo su vaikais dovanos. Moteris buvo ori ir nekantri, jos manieros nekurstė šilumos – vienturtė Editos duktė Šarlotė vis bėgdavo pas tetas (ypač Libę) paguodos, švelnumo, nuraminimo. Ir nors pati Harieta, visai kūdikis, dar nevaliojo nuspręsti, kam teikia pirmenybę, Alison siaubingai išsigąsdavo senelei ją baksnojant, idant ši išleistų bent garselį, ir atvesta pasibūti pas senelę apsiverkdavo. Bet oi, kaip Šarlotės mama mylėjo Robiną ir kaip jis mylėjo ją. Ji – ori vidutinio amžiaus dama – kieme, priešais namą, svaidydavo su berniuku kamuolį, sode prigaudydavo gyvačių ir vorų jam pasižaisti, mokė juokingų dainelių, kurių pati buvo prisiklausiusi iš kareivių dar būdama sesele Antrojo pasaulinio metais:

*Pažinojau mergiotę Pegę
Turėjo ji koją medinę*

o jis dainavo kartu, savo mielu prikimusiu balseliu.

EdeEdeEdeEdeEde! Net jos tėvas ir seserys vadino ją Edita, bet Robinas praminė Ede, kai dar vos žodį praveblendavo, tik linksmi kliegdamas lakstydamas kaip pajodžarga po pievą. Syki, maždaug ketverių, Robinas kuo rimčiausiai ją pavadino *seniuke*.

– Vargšė seniukė, – pratarė rimtai kaip apuokas, tapšnodamas jai per kaktą strazdanota rankute.

Šarlotė niekad nebūtų nė pasvajojus šitaip familiariai kreiptis į savo griežtą, dalykišką motiną, ypač jau ne tada, kai šioji guli lovoj su skaudama galva, bet šis incidentas Edę didžiai pralinksmino ir ilgainiui tapo viena mėgstamiausių jos istorijų. Berniukui gimus ji jau buvo pražilusi, bet jaunystėje jos plaukai buvo tokie pat ryškiai raudoni kaip ir Robino: *Robinui liepsnelei* arba *Mano raudonajai liepsnelei Robinui*¹, užrašydavo ant gimtadienio ir Kalėdų dovanėlių. *Su meile, nuo seniukės*.

EdeEdeEdeEdeEde! Jam jau devyneri, bet dabar tai visos šeimos juokelis, tradicinis pasisveikinimas, meilės giesmė Editai; ir tą vakarą, kai ji regėjo jį paskutinį kartą, lipantį verandos laipteliais, Robinas dainavo jos vardą.

– Eikš, pabučiuok seniukę, – pašaukė jį.

Nors dažniausiai mėgdavo fotografuotis, kartais prieš kamerą susibaugštindavo ir išeidavo toks išsiliejęs raudongalvis, smailios alkūnės ir keliukai – į šalis, ir dabar, išvydęs aparatą Edei ant kaklo, dėjo į kojas net žagsėdamas iš juoko.

– Grįžk čionai, nenaudėli! – sušuko ji, tada impulsyviai iškėlė kamerą ir vis tiek pagavo kadrą. Tai paskutinė jiems likusi jo nuotrauka. Nefokusuota. Plati žalia plynė nukirsta kiek kreivai, balti turėklai, didingai išsikerojęs gardenijos krūmas sufokusuotas pagrindiniame plane, verandos pakrašty. Drumzlius, permirkęs, veik tąsus indigo spalvos dangus ir pilkšvi kunkuliuojantys debesys, persmaigstyti šviesos stipiniais. Pačiame kadro kampe – išsiliejęs Robino šešėlis atsukęs žiūrovui nugarą bėga miglota veja pasitikti mirties, kuri stovėjo ir laukė – beveik matoma – tamsioj kertėj, po nisos medžiu.

---

¹ *Robin* – liepsnelė (angl.). Čia ir toliau – vertėjos pastabos.

¶ Praėjus kelioms dienoms, Šarlotei, gulinčiai pritemdytam kambarį, pro tablečių rūką spingtelėjo mintis. Kai Robinas kur nors eidavo – į mokyklą, draugo namus, praleisti vakaro pas Edę – jam visad būdavo labai svarbu pasakyti sudie, švelniai ir dažnai iššęstai, ceremoningai. Ji prisiminė tūkstančius jo paliktų raštelį, bučinių, atpūstų pro langus, jo mažutes rankas, mojančias nuo išvažiuojančios mašinos užpakalinės sėdynės: *sudie! sudie!* Dar kūdikystėje *ate* išmoko pasakyti anksčiau nei *labas*, tuo pat žodžiu žmones ir sutikdavo, ir palydėdavo. Šarlotei atrodė be proto žiauru, kad šįsyk neištarė *sudie*. Ji buvo tokia išsiblaškiusi, kad net nebeprisimena paskutinio pokalbio su Robinu, nepamena net kada paskutinįsyk jį matė, o tetroško ko nors apčiuopiamo, bent menkausio paskutinio prisiminimo, kuris paimtų ją už rankos ir vestų – apakusią, klumpančią – per staiga atsivėrusią egzistencijos dykumą, kuria keliaus nuo šiol iki pat gyvenimo galo. Beveik išprotėjusi nuo skausmo ir nemigos be paliovos šnekėjo tetai Libei (kaip tik teta Libė padėjo jai išverti tas savaites, Libė dėjo šaltus kompresus ir ruošė šaltieną, Libė nemiegojo kartu su ja kiaurą naktį, naktis po nakties, Libė jos niekad nepaliko, Libė ją išgelbėjo), nes nei vyras, nei kas kitas nesugebėjo jai suteikt nė menkausios paguodos; ir nors jos pačios motina Edė (kuri, aplinkinių manymu, „puikiai dorojosi“) nepakeitė nei įpročių, nei išvaizdos, narsiai yrėsi per dienos darbus, bet jau niekad tikrai nebeatsigavo. Iš sielvarto pavirto akmeniu. Baisu buvo žiūrėti.

– Lipk iš lovos, Šarlote! – lodavo ji ir atplėsdavo langines. – Va, išgerk kavos, pasišukuok, negali gi amžinai šitaip gulėti.

Net tyroji teta Libė kartais sudrebėdavo, kai Edė, atsisukusi nuo lango, vaiskiai šaltu žvilgsniu perverdavo tamsiame miegamajame tebegulinčią dukrą: žiauri, negailestinga kaip Arktūras.

„Gyvenimas eina toliau“ buvo vienas mėgstamiausių Edės posakių. Melas. Tomis dienomis Šarlotė, apsvaigusi nuo vaistų, klejodama keldavosi išleisti mirusio sūnaus į mokyklą, pašokdavo lovoj penkis, šešissyk per naktį, šaukdama jo vardą. Kartais akimirką ar dvi ji įtikėdavo, kad Robinas viršuje ir kad visa tai tebuvo košmariškas sapnas. Bet akims apsipratus su tamsa išvydavo bjaurų, beviltišką šiukšlyną (iš nosinaičių, tablečių buteliukų, nuvytusių žiedlapių), pakreiktą ant lovos ir stalelio, ir vėl

pratrūkdavo rauda – raudodavo, kol paskausdavo šonkaulius, – nes Robino nér nei viršuj, nei jis kada nors pas ją sugrįš.

Tarp dviračio stipinų jis prikaišiodavo kortų. Kol buvo gyvas, Šarlotė nė nesuprato, kad būtent iš jų šnarėjimo atskirdavo, kada sūnus išvažiuoja ir parvažiuoja. Kaimynų vaiko dviratis riedėdamas leido lygiai tokį patį garsą ir kiekvienąkart tolumoje jį išgirdus Šarlotei akimirką džiugiai, įtariai, nuostabiai ir tragiškai suspurdėdavo širdis.

Ar jis jos šaukėsi? Sielą draskė permąstant paskutines jo gyvenimo akimirkas, bet nieko kito galvot neišėjo. Ar ilgai? Ar kentėjo? Ji visą dieną spoksodavo į miegamojo lubas, kol jas užliedavo šešėliai, o tada gulėdavo būdraudama tamsoje ir stebeilydavo į liuminescencines laikrodžio rodykles.

– Niekam šiame pasaulyje nepasidarys geriau, jei ištisą dieną gulėsi ir verksti, – griežtai auklėjo Edė. – Pasijustum kur kas žvaliau, jei apsirengtum ir nueitum apsikirpti.

Sapnuose jis buvo tolimas ir nepasiekiamas, tarytum ką slėptų. Ji troško, kad Robinas ištartų bent žodį, bet jis vis nusukdavo akis, niekad neprabildavo. Blogiausiomis dienomis Libė murmėdavo ir murmėdavo žodžius, kurie jai anksčiau nešovė į galvą. *Mums nė nebuvo lemta jo turėti, mieloji. Nevalia buvo jo pasilikti. Pasisekė, kad pabuvojo, kiek galėjo.*

Šioji mintis ir šmėkštelėjo Šarlotei pro vaistų miglą tą kepinantį rytą pritemdytam kambary. Kad Libė teisi. Ir kad Robinas nuo pat mažumės visą gyvenimą keisčiausiais būdais mėgino pasakyti jai sudie.

¶ Paskutinė jį matė Edė. Paskui jau niekam nieks nebeaišku. Kol šeima šnekučiavosi svetainėje – pauzės vis ilgėjo, jie mandagiai dairėsi, laukdami, kada pašauks prie stalo, – Šarlotė, parpuolusi ant keturių, kuitėsi po valgomojo sekciją gerųjų lininių servetėlių (įėjusi į svetainę pamatė, kad stalas padengtas su kasdienėmis medvilninėmis; Aida – kaip jai būdinga – teigė niekad nė negirdėjusi apie jokias linines, pavyko rasti tik languotas iškyly servetėles). Šarlotė kaip tik suieškojo gerąsias servetėles ir jau žiojosi šaukti Aidą (*matai? ten, kur ir sakiau, kad bus*), bet staiga pervėrė kažkokia bloga nuojauta.

Kūdikis, iškart instinktyviai pagalvojo. Pašoko – servetėlės pasklido ant kilimo – ir išbėgo į verandą.

Bet Harietai viskas gerai. Vis dar prižiūta prie sūpynėlių spoksojo į mamą didelėmis liūdnomis akimis. Alison sėdėjo ant šaligatvio susibrukusi nykštį į burną. Lingavo pirmyn, atgal, birgzdama nelyginant vapsva – akivaizdu, nesužeista, bet Šarlotė pamatė, kad verkusi.

Kas nutiko? paklausė Šarlotė. Užsigavai?

Bet Alison tik papurtė galvą, neištraukdama nykščio iš burnos.

Šarlotė akies krašteliu pamatė, kaip kažkas sujudėjo kiemo pakraštį – Robinas? Bet kai pakėlė akis, nieko ten nebebuvo.

Ar tikrai? – perklusė ji Alison. Gal kažukas įdrėskė?

Alison papurtė galvą. Šarlotė atsiklaupė ir paskubom apžiūrėjo dukrą: nei guzų, nei mėlynių. Katinas dingęs.

Niekaip nenusiramindama Šarlotė pabučiavo Alison į kaklą, nuvedė mergaitę į namą („Kodėl tau nepatikrinus, ką Aida veikia virtuvėj, mieloji?“) ir sugrįžo pas kūdikį. Jau ir anksčiau buvo patyrusi šiuos sapniškus panikos pliūpsnius, dažniausiai vidury nakties ir visad, kai kuriam iš vaikų mažiau nei pusmetis, pašokdavo iš giliausio miego ir mesdavosi prie lovelės. Bet Alison sveika, mažylei irgi viskas gerai... Ji nusinešė Harietą į svetainę ir įdavė tetai Adelaidei, surinko servetėles nuo kilimo valgomajam ir – vis tiek lyg vaikščiodama per miegus, nors nesuprato, kodėl, – nukiūtino į virtuvę paimti kūdikiui stiklainiuko abrikosų džemo.

Jos vyras Diksas prašė pradėti vakarienę jo nelaukiant. Medžiojo antis. Ir tegu sau. Kai nesėdėdavo banke, Diksas dažniausiai medžiodavo arba lankydavo motiną. Šarlotė stumtelėjo virtuvės duris ir atsitempusi taburetę palypėjo ieškoti spintelėje abrikosų džemo. Aida Riu dvilinka traukė iš orkaitės skardą su bandelėmis. *Dieve*, kимиu balsu traukė juodaodė per radiją. *Dieve, niekad nepasikeisk.*

Jau ta gospelo programa. Šarlotę ji visad savotiškai šiuurpindavo, nors niekam to neprisipažino. Jei Aida nebūtų taip klykinusi radijo, galbūt jie būtų išgirdę, kas dedasi kieme, gal būtų supratę, kad kažkas nutiko. Bet juk (galvojo, vartydamasi naktį lovoje, be atilsio bandydama suvesti galus į Pirmąją Priežastį)

Šarlotė pati privertė dievobaimingą Aidą dirbti sekmadienį. *Atsimink, kad švęstum šabo dieną.* Jehova Senajame Testamente plakė žmones ir už kur kas mažesnes nuodėmes.

Bandelės tuojau bus gatavos, tarė Aida Riu, dar sykį pasilenkus prie orkaitės.

Aida, aš jas išimsiu. Atrodo, lis. Būk gera, nukabink skalbinius ir pakviesk Robiną vidun vakarienės.

Aida irzliai niurzgėdama įvirto vidun su pilnu glėbiu baltų marškinių ir tarė:

Ans neina.

Pasakyk, kad tučtuojau žygiuotų namo.

Nežinau, kur ans. Šaukiu šešiskart.

Gal kitapus gatvės.

Aida suvertė marškinius į skalbinių krepšį. Pokštelėjo tinklinės lauko durys.

Robinai, išgirdo Šarlotė šaukiant. *Pareik, o tai gausi per kuprą.*

Ir dar sykį:

Robinai!

Bet Robinas nesirodė.

Ak, dėl Dievo meilės, atsiduso Šarlotė, nusišluostė rankas į virtuvinį rankšluostėlį ir išėjo į kiemą.

Lauke dingtelėjo – ir sukirbėjo nerimas, bet tik iš susierzinimo, ne daugiau – kad nė nenutuokia, kur berniuko ieškoti. Jo dviratis rymojo prie verandos. Puikiai žinojo, kad negalima bastytis prieš pat vakarienę, ypač kai turi svečių.

Robinai! Sušuko ji. Kur jis slepiasi? Kaimynystėje bendramžių vaikų negyveno, ir nors kartkartėmis į ažuolų paunksmėje skendinčią Džordžo gatvę atklysdavo susivėlusių vaikėzų – juodų ir baltų, – šiandien nė vieno nesimatė. Aida draudė Robinui su jais žaisti, bet jis tarpais vis tiek ištrūkdavo. Patys mažiausi buvo pasigailėtini: keliukai šašuoti, kojos purvinos, Aida Riu šiurkščiai varydavo juos iš kiemo, bet Šarlotė užėjus gerumui kartais apdalindavo dvidešimt penkių centų monetomis ar limonado stiklinėmis. Tačiau vaikams paaugus mielai pasislėpdavo name ir leisdavo Aidai juos išvaikyti. Vaikėzai šratiniais šautuvais pyškindavo į šunis, vogdavo daiktus iš verandų, keikdavosi ir iki išnaktų šlaistydavosi po gatves.

Aida tarė:

Biškį anksčiau keli nusmurgėliai lakstė po gatvę.

Nusmurgėliais Aida vadino baltaodžius. Aida nekentė vargšų baltaodžių vaikų ir vienašališkai nuožmiai kaltino juos dėl visų kiemo eibių, net ir tų, kurių, Šarlotė buvo tikra, vaikai niekaip negalėjo pridirbti.

Ar Robinas buvo su jais? Paklausė Šarlotė.

Ne.

Kur jie dabar?

Pavariau.

Kurion pusėn?

Ana ten, sandėlių link.

Iš savo kiemo pažiūrėti, kas darosi, išlindo senoji ponia Faunten su baltu nertiniu ir katės akiniais. Įkandin atiturseno nukaršęs pudelis Mikis, komiškai panašus į senutę: smailia nosimi, šiurkščiomis pilkomis garbanomis, įtariai atkišęs smakrą.

Na, džiugiai šuktelėjo senutė. Rengiat didelę šventę?

Tik šeimynai, atsakė Šarlotė, dairydamosi po temstantį horizontą už Načeso gatvės, kur į tolius driekėsi traukinių bėgiai. Reikėjo pakviesti ponią Faunten vakarienės. Ponia Faunten – našlė, jos vienintelis sūnus žuvo Korėjos kare, pati buvo baisi niurzglė ir be proto mėgo kištis į kitų reikalus. Ponas Fauntenas, turėjęs sauso valymo įmonę, mirė palyginti jaunas ir žmonės juokaudavo, kad ji pribaižė vyrą savo plepalais.

Kas nutiko? Paklausė ponia Faunten.

Nematėte kartais Robino?

Ne. Visą popietę viršuje kuopiau palėpę. Žinau, atrodau siaubingai susitaršiusi. Matai, kiek šlamšto išmečiau? Taip, šiukšliavežys atvažiuos tik antradienį, nemalonu palikti tiesiog gatvėje, bet nežinau ką bedaryti. Kur Robinas nubėgo? Nerandi?

Esu tikra, toli nenuklydo, atsakė Šarlotė ir nužengusi ant šaligatvio apsidairė po gatvę. Bet jau metas vakarieniauti.

Ruošias žaibuot, tarė Aida Riu žvelgdama į dangų.

Gal neįkrito į žuvų baseiną, ką? Sunerimus paklausė ponia Faunten. Vis bijau, kad kuris mažųjų ten įvirs.

Tas baseinėlis trisdešimties centimetrų gylio, atsakė Šarlotė, bet vis tiek apsigrėžusi patraukė į galinį kiemą.

Į verandą išlindo Edė.

Ar kas nutiko? paklausė.

Kieme jo nėra, sušuko Aida Riu. Jau patikrinau.

Eidama palei namą, pro atvirą virtuvės langą Šarlotė girdėjo gospelą:

*Švelniai ir meiliai šaukia jau Jėzus
Šaukia ir man, ir tau
Žiūrėk, jau prie vartų stovi ir stebi...*

Kieme už namo nė gyvos dvasios. Pašiūrės durys praviros: tuščia. Baseino paviršium tyvuliuoja nepaliestas gleivėtų žalių dumblių sluoksnis. Šarlotė pakėlė akis, juodus debesis apraizgė pinklus žaibas.

Pirmoji ji išvydo ponią Faunten. Išgirdusi jos klyksmą Šarlotė nuščiuvo. Apsigrėžė ir nulėkė atgal, greičiau, greičiau, vis per lėtai, tolumoje sugrumėjo perkūnija, viskas atrodė keistai apšviesta audringo dangaus, kulniukai smigo į minkštą dirvą, žemės lakstė į šalis, kažkur vis dar traukė choras, šiurkštus šaltas vėjas, pranašaujantis liety, nelyginant milžiniškais sparnais taršė ažuolų lajas, žolė, žalia ir aikštinga, pasistojo piestu, subangavo aplink Šarlotę kaip jūra, o ji paklaikusi akiai bėgo į tai, ką jau žinojo – iš ponios Faunten klyksmo – būsiant tragedija.

Kur buvo Aida, kai ji atbėgo? Kur buvo Edė? Prisimena tik ponią Faunten, sugniaužyta „Kleenex“ nosinaite prisispaudusią burną, jos užvirtusias akis po perlamutriniais akiniais, ponią Faunten ir jos lojantį pudelį, ir – sakytum iš niekur, kažkur ir visur ataidintį – gūdų, nežemišką Edės vibrato klyksmą.

Jis kabuoja, kaklas priveržtas virve, permesta per apatinę šaką miškinės nisos, augančios netoli išsikerojusio ligustrų krūmo tarp Šarlotės ir ponios Faunten namų, – negyvas. Teniso batelių nosys tabalavo penkiolika centimetrų virš žolės. Katinas Vinis, išsidrėbęs ant pilvo per visą šaką, mitriai, atsainiai letena kepšėjo per varinius Robino plaukus, plaukai šiaušėsi ir blyksėjo vėjyje, tik jie vieni išlaikę sveiką spalvą.

Sugrįžk namo, melodingai giedojo radijo choras:

*Sugrįžk namo...
Tu, kurs bijaisi pagrižti*

Pro virtuvės langą plūstelėjo juodi dūmai. Ant viryklės užsiliepsnojo vištienos krocketai. Kadaisė tai buvo mėgstamiausias šeimos patiekalas, bet po to įvykio jau niekas nebevaliojo jų paliesti.